

ŠKOLENÍ O POŽÁRNÍ OCHRANĚ

Základní školení

Legislativa

- **Zákon 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozd. předpisů**
- Vyhláška 246/2001 Sb. o požární prevenci, ve znění pozd. předpisů
- Vyhláška 232008 Sb. O technických podmínkách požární ochrany staveb
- Zákon 350/2011 Sb. chemický zákon
- Zákon 224/2015 Sb. O prevenci závažných havárií
- Vyhláška 23/2008 Sb. O technických podmínkách požární ochrany staveb
- Normy

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI FYZICKÝCH OSOB

Povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob

- Obstarávat a zabezpečovat v potřebném množství a druzích požární techniku a udržovat ji v **provozuschopném stavu**
- Vytvářet **podmínky pro hašení** požáru a záchranné práce
- Dodržovat **technické podmínky a návody** ve vztahu k požární bezpečnosti výrobků
- Označovat **pracoviště bezpečnostními značkami**, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k PO
- Pravidelně **kontrolovat dodržování předpisů** o PO prostřednictvím oprávněných osob
- Bezodkladně **oznamovat každý požár**

Povinnosti zaměstnanců a jiných osob

- Počínat si tak, aby **nedošlo ke vzniku požáru**
- **Plnit příkazy a dodržovat zákazy** týkající se požární ochrany
- **Oznamovat** bez odkladu **každý požár**
- **Dodržovat podmínky nebo návody** vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností
- **Oznamovat** nadřizenému **nedostatky** a závady
- **Poskytovat osobní a věcnou pomoc** při zdolávání požáru na výzvu velitele zásahu

Zakázané činnosti

- Vědomě **bezdůvodně přivolat jednotky požární ochrany** nebo zneužít linku tísňového volání
- Provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru
- **Poškozovat, zneužívat** nebo jiným způsobem znemožňovat **použití hasících přístrojů**
- Omezit nebo **znemožnit použití označených nástupních ploch** pro požární techniku
- Provádět **vypalování porostů**
- **Instalovat** a používat elektrické a tepelné zařízení a **spotřebiče neschválené zaměstnavatelem**

Osobní a věcná pomoc

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozd.
předpisů

§18 osobní pomoc:

- Každý je povinen se zdoláváním požáru:
- Provést nutná opatření na záchranu ohrožených osob
- Uhasit požár, nebo provést nutná opatření k jeho šíření
- Ohlásit každý požár!

§19 věcná pomoc:

- Každý je povinen na výzvu velitele zásahu, poskytnout dopravní prostředky, zdroje vody, spojová zařízení a jiné věci potřebné ke zdolávání požáru

Další povinnosti

dle zákona č. 133/1985 Sb. O PO §2 odst. 2

- Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby plní povinnosti na úseku požární ochrany ve **všech prostorách, které užívají k provozování činnosti.** Za plnění povinností na úseku požární ochrany u právníckých osob odpovídá statutární orgán a u podnikajících fyzických osob tyto osoby nebo jejich **odpovědný zástupce.**
- **Vedoucí zaměstnanci** na jednotlivých stupních řízení **odpovídají v rozsahu svých pravomocí za řádné plnění povinností, úkolů a opatření v oblasti požární ochrany** a za dodržování požární bezpečnosti.

ZAČLENĚNÍ POŽÁRNÍHO NEBEZPEČÍ

Začlenění požárního nebezpečí

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

- Podle míry požárního nebezpečí se provozované činnosti člení do kategorií
 - a) bez zvýšeného požárního nebezpečí,*
 - b) se zvýšeným požárním nebezpečím,*
 - c) s vysokým požárním nebezpečím.*
- Povinnosti jsou odlišné podle toho, jaké činnosti jsou konkrétní organizací vykonávány.

ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ O POŽÁRNÍ OCHRANĚ

Školení zaměstnanců o PO

Povinnost školení zaměstnanců o požární ochraně se vztahuje na všechny fyzické osoby, které jsou v pracovním nebo jiném obdobném poměru k provozovateli činnosti.

- Školení se provádí zvlášť pro vedoucí zaměstnance a zvlášť pro ostatní zaměstnance.
- Školení zaměstnanců se **provádí při nástupu do zaměstnání a při každé změně pracoviště nebo pracovního zařazení zaměstnance,** pokud se tím mění i obsah skutečností, s kterými má být zaměstnanec seznámen.
- Opakovaně ve lhůtě nejméně 1 x 2 roky
- Provádí osoba odborně způsobilá, technik nebo preventista PO

Intervaly školení zaměstnanců o PO

- **vedoucí zaměstnanci**
při nástupu do funkce, 1x za 3 roky
- **ostatní zaměstnanci**
při nástupu do zaměstnání, při každé změně pracoviště, 1x za 2 roky
- **osoby pověřené zabezpečováním PO v době sníženého provozu a v mimopracovní době**
před zahájením jejich činnosti, 1x za rok

DOKUMENTACE POŽÁRNÍ OCHRANY

Požární kniha

vyhl. Č. 246/2001 Sb. O požární prevenci, ve znění pozd. předpisů

- Slouží k záznamům o všech důležitých skutečnostech týkajících se požární ochrany, *např. o provedených preventivních požárních prohlídkách, **školení zaměstnanců a jiných osob**, odborné přípravě preventivních požárních hlídek, preventivistů požární ochrany, o vzniklých požárech, uskutečnění cvičného požárního poplachu a kontrole dokumentace požární ochrany.*
- Počet požárních knih na pracovišti ambulance: 1 požární kniha
- Požární kniha slouží také k **záznamům o kontrole, údržbě nebo opravě požárně bezpečnostního zařízení.**

Požární poplachová směrnice

Obsahuje:

- postup osoby, která zpozoruje požár, způsob a místo ohlášení požáru
- způsob vyhlášení požárního poplachu pro zaměstnance,
- postup osob při vyhlášení požárního poplachu (evakuace, pomoc při zdolávání požáru)
- případně telefonní číslo ohlašovny požáru
- telefonní čísla tísňového volání 150, 155, 158, 112
- telefonní čísla pohotovostních a havarijních služeb dodavatelů elektrické energie, plynu a vody

Dokumentace požární ochrany

Součástí dokumentace PO je také další dokumentace obsahující podmínky požární bezpečnosti, např.:

- **požárně bezpečnostní řešení** (dříve technická zpráva PO, koncepce požární bezpečnosti z hlediska předpokládaného stavebního řešení a způsobu využití stavby)
- **bezpečnostní dokumentace** (dle zákona o prevenci závažných havárií)
- **bezpečnostní listy** (pro chemické látky a směsi)
- **doklady prokazující dodržování technických podmínek a návodů vztahujících se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností** (protokoly o revizích, kontrolách, údržbě nebo opravách, návody k obsluze, průvodní dokumentace, doklady o požární odolnosti hmot, svářečské průkazy apod.)
- **rozhodnutí a stanoviska správních úřadů** (týkající se požární bezpečnosti při provozovaných činnostech)

Dokumentace požární ochrany

Dokumentaci PO zpracovává, popř. vede:

- odborně způsobilá osoba; nebo
- technik požární ochrany

Dokumentaci PO schvaluje:

- statutární orgán právnické osoby nebo jím pověřený vedoucí zaměstnanec
- podnikající fyzická osoba nebo její odpovědný zástupce (před zahájením činnosti, k níž se dokumentace vztahuje)

Kontrola dokumentace PO se provádí:

- nejméně jednou za rok; nebo
- po každém požáru; anebo
- po každé provedené změně, která měla vliv na její obsah

PROCES HOŘENÍ A HAŠENÍ

Proces hoření

- hoření je fyzikálně chemická oxidační reakce, při které hořlavá látka reaguje s oxidačním prostředkem
- hoření je provázeno uvolňováním tepla, vyzařováním světla a vývinem zplodin hoření
- hoření vzniká a probíhá za určitých podmínek, k tomu, aby došlo k hoření, je třeba 3 předpokladů:
 - **hořlavá látka** (palivo)
 - **oxidační prostředek** (vzduch, kyslík)
 - **zdroj zapálení** (teplo)
- aby se zamezilo hoření, je třeba narušit trojúhelník těchto 3 faktorů

Požár

- **Požár je nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata nebo materiální hodnoty či životní prostředí bezprostředně ohroženy**
- Rozlišujeme třídy požárů:
 - *požáry pevných látek* *třída A*
 - *požáry hořlavých kapalin* *třída B*
 - *požáry plynů* *třída C*
 - *požáry kovů* *třída D*
- **Při požáru vznikají zplodiny hoření , jedná se o kouř, hořlavé nespálené plyny a nespálený tuhý zbytek (popel)**
- se stoupajícím množstvím kouře se snižuje viditelnost a orientace v zakouřeném prostředí
- **toxické plyny mají několik škodlivých účinků působí na plíce – chlorovodík, kyanovodík, snižují schopnost krve přenášet kyslík – oxid uhelnatý**
- **zplodiny hoření jsou toxické, hořlavé a horké!**

Hašení požáru

Chemické zpomalování procesu hoření:

- vhánění hasební látky do pásma hoření, přičemž dochází k rozkladu této látky
- hasivo: prášek

Ochlazování pásma hoření:

- ochlazování hořící látky pod teplotu hoření
- hasivo: voda, pěna

Zředování reagujících látek látkami nehořlavými:

- zředování vzduchu nebo hořlavé látky v pásmu hoření inertními látkami
- přerušování hoření nastává při obsahu kyslíku 12 – 16 %
- hasivo: dusík, oxid uhličitý, vodní pára

Izolace pásma hoření od pásma přípravy hoření:

- izolace hořlavé látky nebo oxidačního prostředí
- hoření se přerušuje z důvodu nepřítomnosti jedné z reagujících látek v pásmu hoření
- hasivo: pěna

VĚCNÉ PROSTŘEDKY POŽÁRNÍ OCHRANY

Vybavení prostor věcnými prostředky požární ochrany

- hasicí přístroje (přenosné, přívěsné a pojízdné)
- osobní ochranné prostředky (např. ochranné oděvy, dýchací přístroje)
- prostředky pro záchranu a evakuaci osob (např. seskokové matrace, plachty, záchranné tunely, žebříky, hydraulické vyprošťovací zařízení, pneumatické vaky)
- prostředky pro práci ve výškách, nad volnými hloubkami, na vodě, ve vodě a pod hladinou
- prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a pro dekontaminaci, analyzátory plynů, kapalin a nebezpečných látek
- požární výzbroj, stejnokrojové a výstrojní součástky a doplňky
- spojovací a komunikační prostředky a technologie operačních středisek
- hasiva a příměsi do hasiv
- požární příslušenství
- přenosné zásahové prostředky (např. požární stříkačky, generátory, ventilátory)

HASÍCÍ PŘÍSTROJE

Hasící přístroje

- Hasící přístroje patří mezi tzv. věcné prostředky požární ochrany a můžeme je rozdělit na hasící přístroje: přenosné, přívěsné, pojízdné
- Dále rozdělujeme podle typu náplně na:
 - a) **práškové,**
 - b) **plynové – sněhové – s náplní CO₂,**
 - c) **pěnové,**
 - d) **vodní,**
 - e) **halotronové.**

Umístění hasících přístrojů

- Umístění musí umožňovat jejich **snadné a rychlé použití**.
- Umísťují se tak, aby byly snadno viditelné a volně přístupné.
- Je-li to nezbytné (např. z provozních důvodů), lze je umístit i do **skrytých prostor**. V tom případě se k označení umístění použije příslušná požární značka.
- umísťují se v místech, kde je **nejvyšší pravděpodobnost vzniku požáru** nebo v jejich dosahu.
- Přenosné hasicí přístroje se umísťují na svislé stavební konstrukci a v případě, že jsou k tomu konstrukčně přizpůsobeny, na vodorovné stavební konstrukci.
- Rukojeť hasicího přístroje umístěného na svislé stavební konstrukci musí být **nejvýše 1,5 m nad podlahou**. V dopravních prostředcích a na strojích se přenosné hasicí přístroje umísťují tak, aby nemohly ohrozit bezpečnost osob.

Druhy hasících přístrojů a správné užití

Na každém hasícím přístroji naleznete jeho označení A, B, C, D, podle kterého zvolíte vhodné hašení látek

Požáry pevných látek, zejména organického původu, jejichž hoření je obvykle provázeno žhnutím (dřevo, papír, plastické hmoty, textil).

Požáry kapalin nebo látek přecházejících do kapalného skupenství (benzín, nafta, oleje, asfalt, líh, barvy, laky).

Požáry plynů (zemní plyn, propan-butan, acetylen, vodík).

Požáry kovů (sodík, draslík, hořčík, hliník).

Vhodné x nevhodné užití hasícího přístroje dle hasící látky

	Skupina hořlavých látek	Vhodný	Nevhodný
1.	Motorová vozidla, tuky, mazadla, asfalt, dehet	práškový	vodní
2.	dřevo, sláma, papír, pevné organické látky, líh	vodní	CO ₂ - sněhový
3.	archívy, knihovny, svazky papíru, alkohol, hořlavé kovy a jejich slitiny, textilie,	práškový	vodní pěnový
4.	laky, barvy, pryž, pevné organické látky, benzín, nafta, olej	pěnový práškový	vodní CO ₂ - sněhový
5.	elektrická zařízení pod napětím, potraviny, telefonní ústředny, jemná mechanika, počítače, videa	CO ₂ - sněhový	vodní pěnový

Použití hasícího přístroje

1. Krok: vytáhnout pojistku

Hasící přístroje jsou opatřeny pojistkou proti samovolnému spuštění, která je zajištěna z druhé strany plombou

2. Krok: Namířit na základnu požáru

Základem úspěch je ochlazovat vlastní zdroj požáru před zápalnou teplotou

Použití hasícího přístroje

3.krok: Stisknout páku ventilu

NENARÁŽET!!! – dojde k poškození hasícího přístroje a ke znemožnění hašení

4.krok: Stříkat ze strany na stranu

Snažte se hasit přerušovaným způsobem hašení ze strany na stranu a změnou místa hašení

HOŘLAVÉ KAPALINY

Hořlavé kapaliny - skladování a manipulace

- Skladujte v **originálních obalech** chráněných před přímým slunečním zářením v suchých, chladných a dobře větraných prostorách, odděleně od neslučitelných materiálů
- **Obal uchovávejte těsně uzavřený**, pokud není produkt používán.
- **Uchovávejte v chladu**, zamezte styku s otevřeným ohněm a zápalnými zdroji.
- Používejte **elektrické zařízení v nevýbušném provedení** (pro ventilaci, osvětlení a manipulaci s materiálem).
- Proveďte **preventivní opatření proti vzniku elektrostatického výboje**.
- **Nepoužívejte obaly opakovaně**.
- Svěřte **likvidaci** přebytečného a nerecyklovatelného **materiálu autorizované firmě**.
- Celková **skladovací výška při volném uložení obalů nesmí být vyšší jak 2 m**.
- Při manipulaci je vhodné **používat obličejový štít** nebo jinou ochranu celého obličeje
- Po manipulaci s chemikáliemi a před jídlem, kouřením, použitím toalety nebo na konci směny **důkladně omyjte ruce, předloktí a tvář**.
- Vhodné hasivo: pěna nebo suché chemické prostředky, nepoužívat přímý proud vody!!!

Výstražné symboly nebezpečnosti

- Jedná se o obrázek na štítku např. dezinfekčního prostředku, který se stává z výstražného znaku a specifických barev a jehož účelem je upozornit na to, jakým způsobem může daná látka nebo směs poškozovat naše zdraví nebo životní prostředí.

GHS01 - výbušné látky

GHS02 - hořlavé látky

GHS03 - oxidační látky

GHS04 - plyny pod tlakem

GHS05 - korozivní a žíravé látky

GHS06 - toxické látky

GHS07 - dráždivé látky

GHS08 - látky nebezpečné pro zdraví

GHS09 - látky nebezpečné pro životní prostředí

BEZPEČNOSTNÍ TABULKY

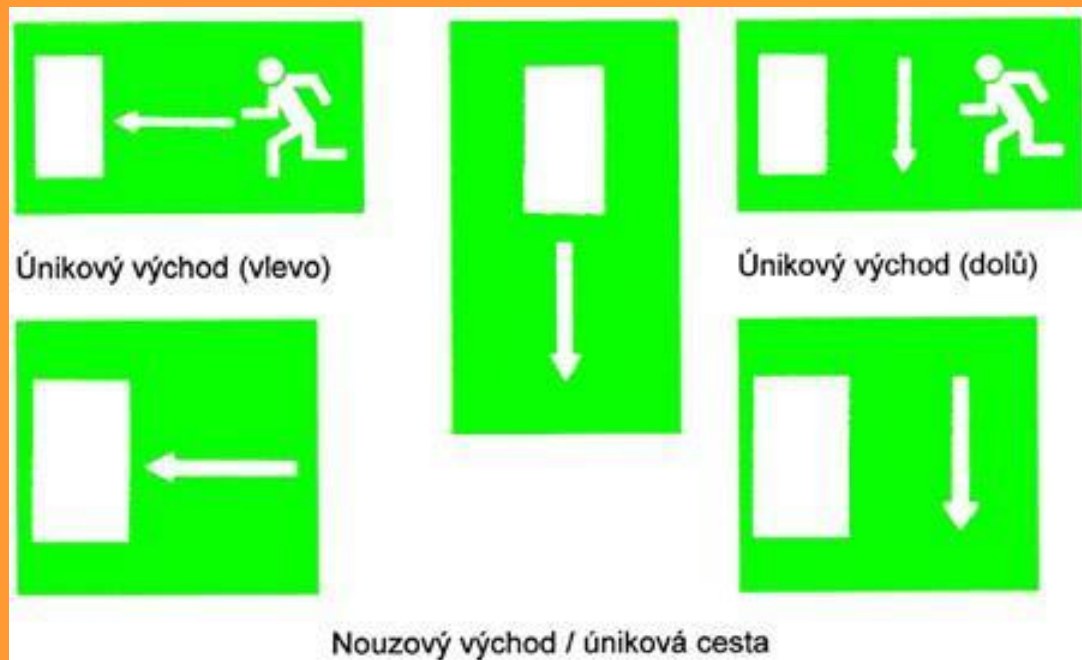
Bezpečnostní značky a značení

- představují jedno z efektivních sdělení určitého příkazu, zákazu nebo informace.
- Účelem je rychle upozornit na objekty a situace ovlivňující bezpečnost a zdraví.
- zajišťují rychlé pochopení určitých sdělení
- musí se používat pouze k pokynům majícím vztah k bezpečnosti a zdraví.

Únikové cesty a východy

- Jedná se o informativní značky pro únik a evakuaci osob a značky překážek na únikových cestách i při přerušení dodávky energie viditelné a rozpoznatelné minimálně po dobu nezbytně nutnou k bezpečnému opuštění objektu.

Označení věcných prostředků požární ochrany

- právnické osoby a podnikající fyzické osoby musí **označovat pracoviště a ostatní místa** příslušnými bezpečnostními značkami, a to **včetně míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení**

Výtahy, Požární výtahy

- každý výtah musí být označen příslušnou značkou, a to podle účelu jeho použití
- *Pozor: každý výtah není určen k evakuaci osob a některé se v případě požáru nesmí používat vůbec!*

Hlavní uzávěry, vypínače, el. zařízení

- povinnost právnické osoby a podnikající fyzické osoby **vytvářet podmínky pro hašení požárů a pro záchranné práce.**
- musí být označena rozvodná zařízení elektrické energie, hlavní vypínače elektrického proudu, uzávěry vody, plynu, produktovodů a uzávěry rozvodů ústředního topení.

**HLAVNÍ UZÁVĚR
VODY**

**HLAVNÍ UZÁVĚR
PLYNU**

**HLAVNÍ UZÁVĚR
TOPENÍ**

EVAKUACE

Evakuace

- **Při požáru myslíte vždy na prvním místě na záchranu osob**
- Záchrana materiálních škod za lidský život nestojí!
- Při vyhlášení evakuace **okamžitě opusťte objekt!**
- **Zachovejte klid**, řiďte se pokyny řídicích evakuace nebo automatického evakuačního systému.
- Řídící osoby evakuace jsou uvedeny v evakuačním plánu, není-li plán zpracován a není-li toto určeno v jiné dokumentaci, **řídí evakuaci** obvykle **vedoucí zaměstnanci**, případně pracovníci ostrahy atp.

Pokyny pro evakuaci

- před opuštěním pracoviště **zavřete okna a dveře v místnosti, kde se nacházíte**
- evakuovaný **objekt opusťte nejkratší únikovou cestou**
- **zachovejte klid, neběhejte, nepanikařte, pohybujte se zrychlenou chůzí**
- **poskytněte pomoc postiženým** nebo zraněným osobám
- po opuštění evakuovaného objektu se **dostavte na shromaždiště** pro kontrolu počtu evakuovaných osob
- **poskytněte zásahovým jednotkám veškeré informace** o požáru, evakuaci a dalších skutečnostech

BEZPEČNÉ PRACOVÍŠTĚ

Desatero pro bezpečné pracoviště

1. Udržujte své pracoviště čisté a uklizené.
2. Odpad odhazujte pouze do určených nádob.
3. Hořlavé předměty neumist'ujte v blízkosti zdrojů tepla (tepelné spotřebiče, svítidla, technická zařízení atp.).
4. Nezastavujte chodby, schodiště a další únikové prostory materiálem. Nezužujte průchozí šířku únikových cest, neblokujte východy.
5. Používejte pouze schválená technická zařízení a výhradně v souladu s návodem.
6. Věnujte pozornost údržbě technických zařízení. Případné poruchy řešte neprodleně.
7. Dodržujte stanovené zákazy a příkazy.
8. Zamezte vstupu na pracoviště nepovolaným osobám.
9. Kontrolujte stav pracoviště před jeho opuštěním (koncem pracovní doby).
10. Předcházejte vzniku mimořádných událostí předvídavostí a zodpovědným chováním.

Závěr

- **přezkoušení:** na závěr školení musí být provedeno ověření znalostí z výše uvedených informací
- **metoda ověření znalostí:** test
- Výsledek školení: **Osvědčení o absolvování školení**